

Kong Erik Glipping og den romerske Kurie i Kongens Strid med Ærkebiskop Jacob Erlandsen.

Udtag af «Studier til Danmarks Historie i det 13de Aarh. IV.»

Af Prof. Dr. **C Paludan-Müller.**

Kong Erik Glippings og hans Moders, Enkedronningen Margareta, Strid med Ærkebiskop Jakob Erlandsen og hans Tilhængere finder man vel i alle vore Historier; men den kan dog endnu ikke siges at være tilstrækkelig belyst. De fleste af Sagens Akter har man kun i udaterede Afskrifter, saa at deres indbyrdes Forbindelse er vanskelig at bestemme; de ere ogsaa færre end at man lettelig skal af dem kunne faa et nogenlunde fuldstændigt Billede af Stridens Gang, selv i Forbindelse med hvad Krøniker og Aarbøger meddele. Dertil kommer, at vore Historie-skrivere ikke have taget tilbørligt Hensyn til den katholske Kirkes Ret og Forfatning i Middelalderen. Da imidlertid P. A. Munchs vatikanske Afskrifter berøre enkelte Punkter i Striden, og kaste nyt Lys over dem, saa at Et og Andet, der tidligere maatte gjættes, nu kan sees, er der Opfordring til at underkaste den hidtil gjældende Fremstilling en Revision; og det kan kun være til Fordel for Erkjendelse af den historiske Sandhed, at see Striden ikke fra et dansk Standpunkt alene, eller et protestantisk, men ogsaa fra den katholske Kirkes. Det vil derved vise sig, at uagtet den romerske Kurie faa Aar før Stridens Udbrud havde i Dekretalerne givet Kirken en pavelig Lovbog, som Jakob Erlandsen gjerne vilde have paatvunget Danmark som Landslov, og med hvis Ord og Bud han unegtelig kunde forsvare sin juridiske Ret, har Kurien dog ikke gjort sig til hans

Redskab, men har taget Stridssagen som et kirkeligt politisk Anliggende og søgt at undgaa Sammenstød med den verdslige Regering, saavidt dette lod sig gjøre uden at svigte de Krav, Paven som Kirkens Overhoved ikke kunde vise fra sig. Seet i den rette Belysning viser Paven sig her ikke som den anmassende Hierark, men som den, der ønsker at dæmpe begge Parters Lidenskab for at skaffe den danske Kirke og det danske Rige den indre Ro, hvortil de begge trængte.

At den danske Regering maa have havt den overveiende Del af Folket paa sin Side, saa at den, urokket af de store Ulykker, der ramte den i Stridens Aar, dog hævdede sin Stilling og gik ud af Kampen uden Tab og Ydmygelse, — dette Slutningsresultat fremgaaer som den naturlige Virkning af Stridens Gang, naar Aktstykkerne stilles i den rette Sammenhæng og i det rigtige Lys. At vise dette er nærværende Studies Opgave; nye og hidtil ukjendte Fakta har det ikke havt at sætte ind i vor Historie. Pave Alexander den Fjerdes heftige Skrivelse i Anledning af Ærkebiskoppens Fængsling i Kong Kristoffers sidste Aar; Urban den Fjerdes truende Reskript til Ærkebiskoppen om alle de onde Rygter, der vare komne til hans Kundskab; det Interdikt, Kardinal-Legaten paalagde Riget, den Dom, han i Slesvig og Lybek afsagde om Ærkebiskoppens og de med ham fordrevne Prælaters Erstatningskrav ere fremstillede i deres Forbindelse med den da gjældende Kirkerets Bestemmelser. Det er viist, at Pave Clemens den Fjerde vel ikke stillede sig bestemt imod Jakob Erlandsen, saaledes som Formanden, men heller ikke tog Parti imod den verdslige Regering, trods sit haarde Brev til Kong Erik; han vilde være den upartiske Fader og Dommer over begge de Kæmpende, men hans Legat formaede ikke at holde deres Lidenskaber i Tømme, saa at han blev trængt ind i en Situation, der bragte ham til at tjene Ærkebiskoppens Hensigt, mere end Pavens, hvoraf Følgen atter blev, at han Intet udrettede; thi det Interdikt, han paalagde Riget — ikke som et Tillæg til eller en Følge af Kongens Ex-

communication, men for at fremtvinge Ærkebiskoppens Gjenindsættelse, blev ligesaa virkningsløst som Bandlysningen selv, der desuden høist sandsynlig endog aldrig er bleven virkelig forkyndt.

Til Slutning vises, at Fortællingen om Enkedronningens Romerreise for at vinde Paven, først i Midten af forrige Aarhundrede er kommen ind i vor Historie fra meklenborgske Forfattere, men at den bør vises tilbage som ugrundet, efterat det Aktstykke fra et Rostoksk Kloster, hvorpaa den alene hviler, nu er saaledes offentliggjort i den fortræffelige Meklenborgske Diplomsamling, med alle diplomatiske Mærker, saa at Kritiken maa — og nu først kan — erkjende det for hvad det er: et Produkt af en pia fraus til Klosterets Fordel.
